

53053

II. évfolyam.

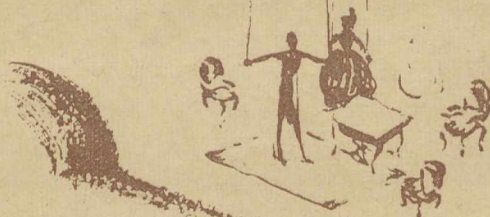
9. szám.

1909. OKT. 18.

ÁRVELETT

KOMÉDIA

118.

Színházi, zenei

és művészeti hetilap

Szerkeszti

Kardos István

Magyar

ÁRA 1 K 20 FILLÉR.

GALAFRÉS ELZA, az Operaház új tagja.

- K O M É D I A -

Színházi, zenei & művészeti
hetilap. Szerkeszti
Kardos István

Színházat a proletároknak.

A Komédia cikke 1919. február 12-én.

A mai színháznak nemcsak a művészetéhez, de az élethez sincs semmi köze. A világháború irtózatossá gyötrelmei után ugyszólván mindenütt megváltozott köröttünk a világ arculata. Keletről, a nagyszerű Oroszországra világít felénk, mint egy gigászi, vörös fényben izzó Phárosz, amely az emberiség eljövendő útját mutatja meg vérző lángjaival. És nyugaton (és ami még talán többet jelent) Magyarországon is vonulnak fel, mint egy végeszakadatlan processzió, az élet kárvallottjai, a mély kanálisokból és a nagyváros sötét mélységeiből és a nyomor fülledt és tragikus ghettoiból vonulnak fel az új hadseregek, az évszázadok óta üldözöttek és számkivetettek és úgy-e uram már lángban égnek a dohos külvárosok, valami gaz Isten felnyitotta a nyomor és a tudatlanság nyirkos, kriptaszagú börtöneinek ajtaját és a rongyos tömegek glóriásan a szenvedéstől és szabadságtól vonulnak mind beljebb a félelemtől már deliriumban remegő paloták közé. A paloták urai már fogvacogva menekülnek és mind szorosabbá válik a gyűrű a gyászba borult kastélyok körül, csak egy áll még ellen az új idők vörösén izzó viharának: a kultúra. A kultúra és a színház. A színház, amelynek legjobb esetben is csak akkor kellett kultúra, ha busás kamatokat hozott is, a kultúra, amely csak felfelé világított gögös fénnel; lefelé csak a népbutítást és a hazugságot terjesztette és a sötétséget tette még elviselhetetlenebbé. És ez a kultúra és ez a színház most szembekötődöttségű játszik velünk, úgy tesz, mintha semmit sem látna és mintha minden még a régiben volna és ez a vak kultúra és ez a világtalan színház, mint két együgyű testvér, kornyikálja fülünkbe régi, unott nótáit. Ha véletlenül kezedbe veszel egy újságot és véletlenül betévedsz egy színházba, rémülten veszed észre, hogy ugyanaz a hang, ugyanazok az ócska lim-lomok, amik ezerkilencszáztizen-négyben vagy tizenháromban vagy kitudja, talán már Krisztus szü-

letése előtt is. Hát ez nem kell nekünk! Uj színházat akarunk, amely a miénk, akik az élet és a halál irtózatossá mélységeiből jövőnk éhesen mindenre, ami szépség, fény, ünnep és igazság! Nem akarunk többé egy régi és elsüllyedt világ utált és kitűnő üzletemberek által művészetnek reklamírozott hazugságain kérődzni. Uj kulturát és uj igazságot akarunk! **Színházat akarunk a proletároknak!**

* * *

A Komédia több mint két hónappal ezelőtt írta ezt a cikket, több mint két hónappal ezelőtt szórta bele a köztudatba, hogy a színházak kulturája tarthatatlan többé, csak a perverz izlésű osztályoknak elégíti ki kulturális szükségleteit, az egészséges izlésű, dolgozó munkásokat azonban kizárja ebből. Az emberszeretet láthatatlan országútján, a messzi Oroszországból eljöttek azóta hozzánk azok az eszmék, amelyek a tőke uralma alatt szenvedő proletariátust felszabadították. A kulturát annak az osztálynak szolgálatába állították, amelyik dolgozik, amelyik ettől eddig el volt zárva és így nem állt módjában megismerni és élvezni tanulni a kultúra nyújtotta előnyöket, a művészet szépségét: az irodalmat, a képzőművészetet és a zenét. A Phárosz most fellángolt és a tündöklő világosságban az eddig munkában izzadó arcok boldogan láthatják az Eszme hatalmas diadalát.

Hangok.

Irta: Révész Béla.

Néha hátrahanyatlak a képzeletem, ilyenkor úgy érzem, hogy öreg testem hüvelyében, vérében, sejtjeiben mozdul, följut hozzám a gyermekéletem; érzem a hevét, feszülését, izgatott fátyolosságát és eljön a riadt eszem fölé, a két fülem köré az énekhangom is; milyen különös, hogy az enyém volt, hogy elhagyott. Itt énekel rá az ijedt fejemre, itt dobol, szokell a dobhártyáimon, hallom a csendülését, a sárkányos magasbaszárnyalását, a lejtős könnyedségét, a kieresztett zengő síkját és ömlő ezüstjével, illatos szilajságával befutja a fáradó szívemet . . .

A meleg kísértéskor a templomos délutánokat is látom, a hívők künn vannak a városban, komoly, csendes emberek és csendes gyerekek a szentély előtt próbára várakoznak, a homályban egyetlen vastag gyertya gyújtogatja a repkedő világosságot, két fehér ujjával a kántor megvonja a hangvillát és süppedt, hűvös nyugalomban,

félénken, hosszú elhangzással bug a bántott érc . . . mintha rám-sóhajtana a messziség, hallom . . . mintha meszelne a sűrű fátyo-losság és alóla felejtett öreg arcok fölmerülnek. Egy mélyhangu emberre emlékezem, úgy mondták, Oroszországból jött, járt Varsó-ban, Krakkóban, a szakállas barna arca mindig szomorú volt, senkivel nem beszélt, a fejét lehajtotta, elgondolkozva járt a szigeti sétányokon, mikor pedig a templomban láttam, hallgatagon ült az emberek között, a próbák pihenője alatt föl-alá járt az oltáros szőnyegen, néha fölszegte a fejét és beledalolt az álmos csöndbe. Tompa, mély hangja volt, mely emelkedni is tudott, de a magas-ságban is valami fojtó burok volt az énekén, ami nem volt melódia, csak föl-alá harmonikázó, örvénylő hangok, percekig így énekelt a magányosságban, alulzugott a zsufolt hangja, a nyaka idegesen meg-megrándult, a mélységből fölivelt az éneke, föl-fölkapta a söré-nyes fejét, bánatos magasságban járt a hangja, alá nem ejtette és zugott, bongott a lihegő szomorusággal, mint a harang, amelyet leborítanak a gyászlepellet, mint a gordonka, ha a magas hurjait szólaltatják — és megdöbbsenti eszméletünket a fájdalmas emberi beszéd . . . ilyenkor mindig eszembe jutottak a titkos mendemon-dák, amiket az énekesről suttogtak, a lakására soha senkit be nem enged, lankadt este néha különös hangokat lehet hallani az ablaka alatt . . . szivbeteg . . . fél a szivétől . . . a hangvilla ágairól tűtült az árva zendülés, hegy-völgy nélkül csak egyformán bágyadt a sóhajtó halkulás és szakadtan, gyöngülten elbóbiskolt a sötét árka-dok alatt . . . fölvert lélekkel újra érzem, a templomi homályban kirajzoltan láttam az énekes düledt, összehorpadt, elakadó, beteg szivét . . .

A bűvös ködből azért elém, rámbukkan egy vidor ábrázat is. a segédkantoré. Hegyes, szőke szakállá volt, csillámló csigákkal, a szőkeségnek hallatlan színeivel, a makulátlan sápadtságtól a lármás aranyig s ez a lágy körzet óvatos-nyirottan felhuzódott az arcának gyermekes, piros husáig, alatta pedig egy kicsi emberke fürgélke-dett; karcsu vékony dereka ha mozdult, majdnem riszált, apró lábait mindig lakkcipő diszította, mellét a városi séták idején színes mellény burkolta, formás, ügyes egész testét pedig a nyitott Ferenc József kabát kísérte szellős, hetyke lebbenésekkel. Szerették. A hang-járól is azt kellene mondani, hogy szőke volt, világos, vékony tenor, bátor csilingeléssel, mely szízárványlott a világosság színeiben, mint a kecskés szakála és bizonyosan életretermett temperamentum volt, mert az asszonyok, leányok, péntek este korán megjelentek a

templomban, ha ő volt a soros a dalolásban; foszlány-mesék el is jutottak hozzám, mint kellett a virgonc férfiúnak Prágából eliszkolnia, mert a gettóban jámbortalan dolgokat művelt az asszonynéppel, énekelt Krakkóban s mire innen is elinalt, valaki, elborult leányféle utána halt a nagykedvű kisembernek. Talán nálunk is meg voltak számlálva napjai, de amig itt volt, sürgött, fénylett, öreg tanult zsidókat is megbabonázott; különös volt az énekmódja, a sirós-kedvű, lassan nyiló szent melódiákat másképp dalolta, mint a többi kántorok, ahol borongott az ének, ott frissült a hangja, vontatott akkordoknál gurgulázva trillázott, az ájtatos nehéz melódiákat könnyed vidámsággal vidította, a könyörgést, vezeklést hangguirlandjával bohókásan körüldiszitette, az éneklő iramban, két kis kezével a taktust is ütögette; keserves, ősi dalok mezében szokatlan férfiú csattogott, lármázott a hívők előtt — de szép volt, zavarodó lelkűeknek is jóleső . . .

Bug a sülyedt üvegharang . . .

rámfűtlyent a segédkántor gyöngyöző tillárom-trillázása, elbong fölém a betegszivű énekes magafeledt dalolása és az énekes verőfényben áll, hazajáró gyermeklelkem előtt, egy széles vállu, henger-mellű aranypáspaszemes ember, a főkántor. Izgalom, megindultság volt, amikor közénk jött; Palesztinából, Jeruzsálemből sodorta felénk a fuvalom, amely a jerichói rózsát is viszi a zarándokuttra, mely gyökerezés nélkül vonul át a térségen és ahol megáll, egyetlen virágjával kilángol és illatot küld az emberekre, hogy gyöngéd lesz tőle még a gonosz is . . .

Őriző, megajándékozott, jól ellátott szekrény: rossz füleim . . .

a kóbor hangot visszahallom . . . az ize, az ereje édes és kíváncsú, mint az elhagyott szőlőgerezdek mustja, amiket kemény szálfák alatt roskadó rabszolgák vittek le a forró hegyoldalról a hűvös gádorokba . . .

a zománcos csendülése tiszta, könnyű és áradva áradó, mint a hajdani napsütés, mely nyitott, érlelő legyező a büszke cédrusok, bujálkodó lótuszok, az Isten küszöbén várakozó lelkek fölött . . .

Ma már tudom, nem voltak rendes emberek.

A templomi homály, el nem bocsájtoán egészen magához ölel és megtelik a kör a fejem körül kergetődő énekhangokkal; borzongó gégek rikkantanak, vágyas szájuk gusztussal megnyílnak és céltalan örömmel a hangot kiküldik, fölküldik; a vékonyabb, mint a hirtelen gyík meghempereg a csöndben, a szélesebben zengő kibontja fényét és szitakötők villannak, ívelnek a sugárzásban;

gyerekek az üde boldogsággal kacérkodnak, felesel, összerikolt, ostoros pattogással össze-összezendül a trillázó, skálázó ének; gyerekek a pubertas részegségével verik félre kicsi elcsent harangjaikat, pipiskélnek, seregélyes vigalommal, lépcsős nekifutással fölfölkacagnak; a betegszivü, mélybőlszületett magasbaszálló hangja elindul, sugva lendül, bugva szárnyal s orgonálva szálldos a társ-talan horizontban, a segédkántor szőke csőréből fölfut a függélyes szőkőkuttal a hiu tenor, paradicsommadárteste riszál, tollászkodik, billegve erősködik, füttyül, dalol a hangja a szökkelő magasságban és megzeng a „bájdalu“, a palesztliniai vándor s ölelő énekében földalol minden, ami tükrös a könyvben.

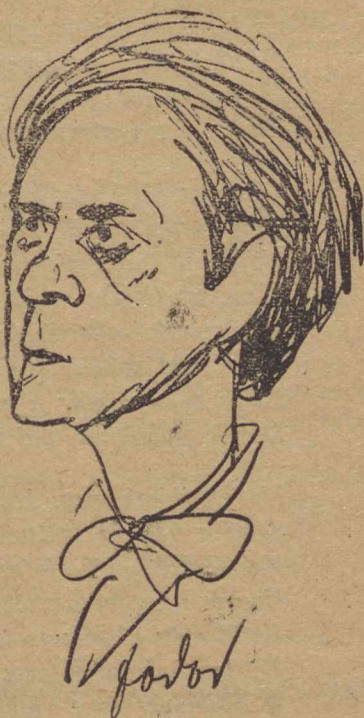
Nem voltak rendes emberek . . .

a szüntelen mindenük: éneklő kedvük, a vándorló sorsuk, a titokzatos testiségük elmondja hangtalanul maradt magamnak, valamikor költöző, éneklő madarak közt éltem . . .

~~~~~
Fodor rajzai.

ROZVÁNYI VILMOS.

KONDOR LÁSZLÓ.

Proletárgondolatok a színházban.

Irtta: ROZVÁNYI VILMOS.

Itt benn fény, zene, bor és dus asztalok mellett
 Lotyók izzó bokája elé hullott
 Gazdag erőm aranyba szűrött ára . . .
 Ott künn csak göthös harmonikásra tellett
 S csikos párnán — mint rózsa döglük nyárban —
 Halódtak a nekem szánt asszonyok egy rakásra.
 — Így ítéltetett rossz vásáron vérem és velőm
 És vágyam csak sepreje volt a gazdagok borának;
 Holott tiszta költők, tiszta tudósok lelke
 Már rég engem méhelt az Élet igaz urának.

Hát én a Munka örökre szűz ringyója
 Gyárbordély Midásza, ki mindent aranyba szabdál,
 Most itt is leszámolok elcsent aranyaimért
 Eszmekufárral és bukott gondolattal
 És izgatam öklöm ágyékát szent haraggal
 Es hírütem: Az Igazság fehér galambját
 Jeruzsálemnek haszon-marott zsidói
 Itt többé uri pünkösdre el nem adják!

Ahogy a rögöt tiz körmöm megmagazatta,
 Hogy kenyerem elé puhuljon jó anyásra;
 Ugy, költők s tudósok eszének rózsakertjét
 Véres verejtékem majd mélyre vássa.
 Óh, mérülni akarok én, mérülni tiszta mércén
 Önmagam mását látni ezer tükörben —
 Hogy egyszer már a hazugság nyüött farkasfogát
 Lelkem gyötört s fájó husából kitörjem.

Hát tudjátok meg, hogy unom a korcsma gőzét
 S ha a vágy a testemet csontig és kivérzi;
 Vak bordélyok krajcáros szerelmére
 Engem nem fogtok többé elítélni!
 Tudd meg költőm s tudós, vedd a szivedre,
 Én szentmisére és nem vásárra hivlak —
 A Művészet és a Gondolat előtt
 A cél én vagyok: az örök embercsillag!

A népzene fejlődése a kommunista társadalomban.

A százados kulturproduktumok forradalmi válságon mennek keresztül. Ami máig kulturérték volt, a társadalmi fejlődés parancsoló hatása alatt megsemmisült. Bebizonyult, hogy amit kulturának neveztek, nem volt egyéb, mint a burzsoá osztályállam céltudatos, lélekrontó ömlengése. A művészetnek minden ágába belevágott a forradalom. Amíg azonban egyeseknek kivette kezéből azt az eszközt, amely által művésziellen alkotott, addig az igazi tehetségeknek erőt adott szellemük hatalmas kibontakozására. A művészek között a zenészek is a legnagyobb örömmel fogadták a művészet felszabadulását, sőt egyeseket már régen átgondolt tervekkel ért a forradalom.

Bartók Béla nagyjelentőségű munkáját folytatja, a fel nem kutatott régi magyar népdalok gyűjtését.

— Magyarországnak jelentékeny területe az — mondta Bartók — amelyen egyáltalában nem folytak még ilyen természetű kutatások, például Zalamegyében, Szatmármegyében, a Bodroghözben és az Alföld nagyobb részén. A székelyföld zenei kincsei már nagyrészt ismertek elöttünk. A kutatásoknak internacionális alapon kell megtörténnie, az összehasonlító zenei tudomány alapján. Különösen a tót, szerb, orosz és román dalok hatását kell kimutatni. A tapasztalat azonban azt mutatja, hogy a segéd-tudományokban való nem teljes szakszerű jártasság veszélyezteteti az eredményt. A kutatásra ezért olyan társaságokat kell majd kiküldeni, amelyeknek tagjai között helyet foglalnak a zenei szaktudósokon kívül a nyelvi és a néprajzi tudósok is. A nép lelkéhez úgy

igyekezzünk majd közelebb hozni a zenét hogy azt már a gyermekbe neveljük. Kulturpolitikai szempontból elsőrangban fontos dolog a zene módszeres kiépítése.

Molnár Géza a kiváló zenetudós szerint a magyar népzene kutatása a legjobb úton halad és így a zene nagy jövőjének ígérkezik. Bartók és Kodály zenei kutatásunknak európai nivót adtak. Működésüknek azonban csak akkor lesz meg a kívánt eredménye, ha a zenei értékeket minél több ember kapja kézhez. A népdal igazi megértése lehet az a lelki kapocs, amely a várost a faluhoz közel hozza. A zene ismertetésére minden helyre, minden alkalommal a legjobbat nyújtó művészeket kell küldeni; mert az eddig elnyomott proletár mindenből a legjobbat és legszebbet érdemli meg. A népszerű előadásokat ketté kell választani: az ismertetést és demonstrációt külön kell rendezni. A szó erejét ne mulja felül a hang hatása és a hang erejét a szó hatása. Mindegyik előadás külön-külön teljesítse a maga feladatát. Az ismertetés ne legyen analízis. A formatani és ellenponttani kérdések nem idevalók. Virtuoz, lelkes, szuggesztív előadókra van szükség, mert hipnotizálni kell a kulturára szomjas tömeget. Molnár Géza már az adminisztrációs kérdésekkel is foglalkozik. A jegyelosztást szakszervezetek segítségével mondja igazságosnak és célravezetőnek. Ez az eljárás értékes kulturstatistikát juttat nekünk azáltal, hogy meg tudjuk állapítani, hány előadásra járt el, mennyi jegyet fogyasztott vagy kit kedvelt leginkább a vas munkások stb. szakszervezete.

B. F.

**Olvassunk szociális könyveket:
A tudás hatalom!**

Warrenné mestersége.

A Magyar Színház repríze.

A régi ideológián nevelkedett néző bizonyosan kegyetlennek és hazugnak találja azt a shawi nézőpontot, amely a dolgok gazdasági szükségszerűségét és a szükségszerűség mérlegelését még a vérségi kapcsolatnál is nagyobb fontosságúnak tartja. Mi azonban már csak szánakozóan mosolygunk ezen az elszörnyűködésen és gondolkodás nélkül a *Warren Vivie* álláspontjára helyezkedünk. Igen is, hisszük és valljuk, hogy az élet és az élethez való jog az első és a legmélyebbrevágó momentum és minden más — a vérségi kötelék is — csak ez után következik.

Most, egy évtized multán, csodálkozva jön rá az ember, hogy mennyire Kolumbusz-tojása ez a darab: csak hegyével kell nekifordítani a konvencionális hazugságok sikamlós asztallapjának és hozzáütni; ez az egész. És ezt az egészet merte megcsinálni Schaw: Az új-klasszikus író: *Bernard Schaw*.

Aki már ennyit mert, mint ő, annak már nincs többé megállás, nincs pihenő, csak újabb és újabb merések . . . a végtelenségig.

T. Forray Rózsi megértette és megjátszotta, amit Shaw akart.

g. a.

Fehér Anna.

Gárdonyi Géza színművének repríze a Magyar Színházban.

Amit ez a dráma nyújt: a székely balladák komolyan művészi megrögzítésével — avval, amit akar és el is ér oly tökéletességgel, ahogyan l'art pour l'art elvekre hivatkozó színpadi technikusaink a költői erő és költői őszinteség hiányában el nem érhettek, még nem a dráma, csak a történet koncentratív időben való újra megépitése. Lelki motiváció; szin-

hatás — művészi és nem életritmus. A magyar *Floria Tosca*. De erős és abban amit akar, már a teljesültség. Mondjuk így: Anzengruber Hauptmann-Gerhardi viszonylatban, a hauptmannengerhardok ígéretével, amit a mával elérkező dráma fog teljesíteni. Mert teljesíteni kell. Addig is inkább ez, mint a senkik komédiái. Addig is az, ami még nem üzlet, de poézis, ha elévült is, de művészet, de igaz és Gárdonyi írta.

A színészek: Fedák Sári jó, ahol nem kell többnek lennie, csak jónak, ahol a színészen nem az embernek kell erőre kapnia. A többiek kissé tulzottan konturszerűek, ami a ballada javára szolgál, a dráma ritmikus, egységét azonban megbontja.

(K. A.)

Operettreprizek.

A Király Színházban és a Budapesti Színházban két régi jó operettet elevenítettek föl: A Cornévillei harangokat és a Nebántsvirágot. Az elkorcsosodott operettek után szívből köszöntjük az elmúlt régi idők e szép emlékeit, de: mindaddig, amíg az ilyfajta reprizek csak szórványos jellegűek és nem állandósulnak, az operettel szemben komoly szempontok érvényesítése felesleges. Majd meglátjuk később.

S. S.

Művészeti mesteriskola.

A művészeti direktórium az országban több mesteriskolát állít fel. Egyik ilyen a fővárosban levő iskola vezetésével *Berény Róbert* festőművészt bízta meg. A mesteriskolába csak megfelelő akadémikus képzettségű növendékeket vesznek fel. A végleges felvétélhez a növendékeknek egy hónapi próbamunkát kell végezniök. A tanítás ingyenes. Jelenkezni lehet április 30-ig bezárólag délután 2—3 között az iskola vezetőjénél: I., Városmajor-utca 36. szám alatt.

Tehetség.

Irta: Karinthy Frigyes.

Az öltözőben ültünk és vártuk a felvonás végét. Egyszerre taps hangzott fel kívülről.

— Mosonyi nyíltszinű tapsot kapott, — jegyezte meg gunyosan Palló, az intrikus. — Megint nem lehet majd birni vele, a tehetségtelen hülyével. De utálok.

KRAUSZ MIHÁLY
az Operában legközelebb színrekerülő
„Marika” c. dalmű szerzője.

— Jó, jó, csak hülyézd! A háta mögött mersz csak beszélni róla, — mondtam neki, — te is félsz tőle, mint a többiek, mert tudod, hogy elbizakodott és hirtelen haragu. És erősebb is nálad.

Palló csendesén mosolygott. Aztán egyszerűen azt mondta:

— Hát tudod mit! Figyelj ide. Én, aki csakugyan gyöngébb és gyávább vagyok ennél a Mosonyinál, most, öt percen belül, itt előtted, ezt a Mosonyit kékre-zöldre verem, agyba-főbe püffölöm, hülye gazembernek nevezem: — és ő nemhogy bántani nem fog engem, de boldog lesz és a legjobb barátjának nevez.

Nem volt időm felelni, mert kívülről felzugott a felvonásvégi taps. Pillanat múlva kipirult arccal jelent meg Mosonyi hatalmas atléta alakja.

— Örület, — lihegte, — már harmadszor hívnak ki . . .

Ebben a pillanatban felugrott Palló, odaugrott Mosonyihoz és teljes erővel mellbevágta.

Egy pillanatra megdermedtünk. Mosonyi is rámeredt Pallóra, nyitva marad a szája, Palló azonban szélesen vigyorogva nézett rá és még egyszer fölemelte az öklét.

— Te disznó! kiáltotta vidáman és lelkesen ujjongva és még egyszer mellbevágta, — ördögöd van! Hogy csináltad ezt! Óriási voltál!

Mosonyi vigyorgott.

— Ugye? Ugye jó voltam? — mondta boldogan.

— Mi az, hogy jó voltál-e? A kulisszák közül néztelek! Hogy sütötted ki ezt a hatásos trükköt?! . . . Te . . . Te gazember . . . (és teljes erővel vállbarugta az öklével) — ugye mindig mondtam, te disznó, hogy még egyszer megmutatod . . . (ujabb bokszt).

Mosonyi boldogan tántorgott.
— Igazán drága vagy, —
mondta ragyogó szemekkel, —
hát észrevetted?

— Mi az, hogy észrevettem?
Ahol művészet van, öcsém, azt
én észreveszem . . .

— Milyen kedves vagy . . .

— Ne ugass közbe, barom!
Te tehetség vagy és punktum!
Disznó tehetség vagy, csirkefogó,
ami igaz, az igaz! . . . Te . . .
te . . . te nyavalyás . . . (hasba-
döfel) te dög . . . (szügystupa) . . .
csak azt szeretném tudni . . .
(ököllel a szeme sarkába) . . . hon-
nan a csudából szedted ezt a
nagy büdös tehetséget?! . . .

Mosonyi, kék foltokkal a szeme
alatt, hebegett a boldogságtól.

— Ó, édes Pallókám . . . tu-
dod, hogy mindig szerettelek . . .
Köszönöm, hogy ilyen kedves
vagy hozzám . . .

— Mi az, hogy kedves vagyok?
Fenét vagyok kedves: Miért le-
gyek kedves? Nem is lehetek
kedves egy ilyen utolsóhoz, mint
te . . . De hát mit csináljak, ha
egyszer tehetség vagy? Azt nem
lehet letagadni! hülye állat vagy
(ujabb puff) de tehetséged, az
van! Nem is értem egy ilyen
piszok, utolsó analfabéta, mint
te . . . (harsogó nyakleves) egy
ilyen tökkelütött, hájfejú gazem-
ber . . . (fültövnövágás, rögtöni
daganattal) . . . egy ilyen söpre-
déke az emberi fajtának . . .

Mosonyi itt egyszerre mégis
meghökken. — Tessék? . . . —
mondta.

. . . honnan veszi ezt az isten-
áldott, igazi őstehetséget . . .
— folytatta nyugodtan Palló.

Mosonyi arca ismét felragyo-
gott, mondani akart valamit, de
az ügyelő rontott be, hogy sies-
sen a lámpák elé, megegyszer,
a közönség látni akarja.

Mikor visszajött, félrevonta
Pallót és ezt mondta neki.

BABITS VILMA
a Nemzeti Operaház új tagja

— Pallókám . . . tudod, hogy
nekem sok ellenségem van a
színháznál . . . de most már lá-
tom, hogy egy igaz barátom is
van, aki nem irigyel, hanem el-
ismeri a tehetségemet . . . Köszö-
nöm, Pallókám . . . Mindig szá-
mithatsz rám . . . Igazán nagyon
kedves voltál . . .

ERDEI DAL.

Irtá: VÁRNAI ZSENI.

Mert az vagyok, bus gyöngye, ifju lomb,
Mely fájva leng és nyárban is busong.

Ó az vagyok, kis lombos ág, szegény
S itt élek egy nagy erdő közepén.

Kis ág vagyok s oly mély a rengeteg,
Ugy félek jaj, hogy egyszer elveszek.

Mert itt bujdosnak a nagy viharok
Letörök egyszer s mindent itt hagyok.

Ki keres majd, hisz annyi, annyi ág,
Gondoltok-e majd rám, ti büszke fák?

Te szálló szellő s pille kis szívem,
Viszitek-e majd messze szép hirem?

Dalos madár ki ringtál könnyeden
Sirom fölött dalolsz-e dalt nekem?

S kit dajkáltam, te rügy, te zöld levél,
Harmatozol-e könnyet kedvemér?

S te drága tölgy, kin csüggött életem
A nyár alatt, míg éltem életem,

Ha sóhajlelkem száll a fákon át,
Lehajtod-e majd szép dus koronád?

Szentséggé emelik a kulturát.

Jászai asszony a színészet jövőjéről.

A színészek gyűléséről jött éppen a Nagyasszony.

A szeme még lángolt a nagy, őszinte lelkesedéstől, csupa aktivitás és lendület volt, alig bírva uralkodni önnön temperamentumán. És a hangja templomian emelke-

dett zengésű volt, mikor a most születő új világról beszélt.

— Hódolat jár nekik, — mondta, hódolat és lelkesedés, azoknak, akik ezt megcsinálták. Akik szentséggé emelik a kultúrát azzal, hogy a nép-

nek adják. Ennek el kellett jönnie és így kellett eljönnie. Mert ami eddig a kultura és a művészet nevében történt, az nem művészet volt, hanem épugy ámitás és kizsákmányolás, mint minden más téren.

MIHÁLYY ERNŐ
a Nemzeti Operaház új tagja.

Egy pillanatig hallgatott, majd villámszerű kicsattanással folytatta:

— Megcsaltak és kizsákmányoltak! És a legnagyobb szemérmelenséggel és brutalitással. Nem művészetet akarták és nem művésznőket. Csak a nő volt fontos nekik, nem a művésznő. A nő, mint vásári cikk, mint profit-lehetőség. Ez, ez volt az ő színházuk! . . . Hát ennek vége! Ez az új kultura, amely most beláthatlan horderővel bukkant fel a tömegek, az értő és érző tömegek horizontján, ez az új

kultura magát a művészetet akarja és nem az üzletet a művészetben. Hogy ez mit jelent, azt csak elképzelni lehet még egyelőre. De bizonyos, szentül bizonyos, hogy mást, jobbat, megértőbbet, mint az eddigi álkultura. Ez az én hitem!

— Nem igaz az, hogy a mostani közönség értetlen és közönyös a komoly színházzal szemben. Ezt csak azok szeretnék elhitetni, akiknek érdeke lenne, hogy így legyen. Ez a publikum igenis fogékonyabb és érdeklődőbb, mint a pénz-habitűék és hadi-mágnások publikuma volt.

HEGYI RÓZSI
a Nemzeti Operaház új tagja.

Mert az új színház új közönségének nem üres szórakozás, nem léha időagyonyútás a színház, hanem mély és fontos szívbéli ügye. És ezért lesz nagy és komoly a proletárállam színháza.

Gaál Andor.

Néhány szó az új kulturáról.

Irta: Koszorú Ferenc.

Az emberiség vajudik. Az emberi butaság, az organizálatlan társadalmi alakulatok embertfáló anarchiáját a végtelen élet kérelhetetlen ereje törí-zúzza az elnyomottak, az embert eltartó dolgozók hatalmas forradalmával. Európa megszenvedett millióinak földjén buzogott fel az élni akaró életnek ez a szédületesen mély-séges ereje és megindította vörös vérséjtjeinek diadalmas útját, hogy a sötét kizsákmányoló rendszer-telenség minden korhadó agoni-záló alakulatát, életformáját elta-possa és a romokon felépíthesse az egész emberiséget összefor-sasztó új szervező társadalmi rendet.

A magyar proletáriátus forra-dalma is megindult az életnek eme nagyszerű ereje után. Meg-indult, hogy itt is kiépíthesse a szabad emberi munkán alapuló, minden embert testvérnékné fogadó és az életet minden ízében kitel-jesíteni akaró korszakot, az em-bernek a legszabadabb, az anar-chisztikus életformáját megala-pozó új korszakot: a kommun, a szerves munka korszakát. A győzelmes élet nálunk is megin-dult útján és természetes, hogy a maga új, szédületes lehetősé-geket ígérő arcára formál mindent maga körül. A forradalom a dol-go-zók felszabadításakor, a munka, a termelő munka felszabadításá-val, megszervezésével egyidejű-leg megindította a harcot a szel-lemi és művészi munkák mind tökéletesebb felszabadításáért is.

Megindult a harc, hogy a min-den ember szükségletének árá-nyában való termelését célzó

munka megszervezésekor meg-kezdődhessék az emberi szellem csodálatos munkája is: az em-bernek az állati lét elnyomott-ságából, a lelki nyomorúságból való kiemelése: az embernek öntudatos lényvé való neve-lése is.

Megindult a harc, hogy a mű-vészi munka: a lelket formáló, az emberi lét mélységeit, törvé-nyeit megismertető munka szaba-don megkezdhesse működését: hogy minden ember részére meg-adassék a vegetatív életen túli, az ember egyedül és kizárólag emberré avató megismerés lehe-tősége, az emberben nyugvó erők: az élet mérhetetlen szépségeinek megismerése.

A szellemi élet, a művészi munkák felszabadításának harca természetes, hogy kiterjedt a mű-vészi nevelésnek minden eszkö-zére és a művészi nevelés egyik leghathatósabb eszközére: a szin-házakra is. A színházakat a for-radalom máris felszabadította és kapuit megnyitotta, mint az em-beriség igazi templomainak ka-puit, minden ember részére. A régi rend megdöntésével termé-szetes, hogy egyrészt megszűnt a kiváltságosok által a „vallás, az állam és az erkölcs” hazug jelszavai alatt minden művészi produktív munka, minden mű-vészi intézménnyel szemben az életet: az igazi rendet és erköl-csöt hirdető mindenkor forradalmi művészettel szemben gyakorolt cenzura, illetve életet gyilkoló elnyomás. — másrészt megszűnt a tömegek elnyomottságán, kor-

látoltságán és a burzsoá társadalom eltunyult erkölcstelen életén alapuló tőkések művészetet prostituáló működése is.

A jövőendő társadalom, amelyben az embernevelés ügye törvényszerűleg mindjobban a művészi nevelés szédületes perspektivákat nyújtó munkájában fogja megtalálni legcélszerűbb eszközeit, a művészetekre, az irodalomra, különösképp ezzel kapcsolatban a színházakra, mint a koncentrált művészi eszközökkel, illetve munkákkal (színekkel dolgozó dekoratív piktúra, zene s a legkifejezőbb, az emberre legközvetlenebbül ható erővel: az írói művészi munkáknak a művészembereknek, a színészek által végzendő életbejelentésének erejével) rendelkező intézményekre óriási és rendkívül fontos feladatot hárít.

A művészi intézmények ügyét az új társadalmi rend tehát kizárólag művészek vezetése alá kell, hogy rendelje. És itt, amint a gazdasági rend kiépítésénél az új világnézet forradalmi szellemét képviselő erők igénybevétele jött elsőrangú fontossággal tekintetbe: a művészi intézmények átépítésénél eléggé nem hangsúlyozhatóan létérdekű fontossága van annak, hogy a művészi vezetést mindenkor tiszta és a burzsoá társadalommal szemben soha meg nem alkudott művészek kapják kézhez. Minden pillanatnyi egyéni érdeknek el kell némulnia akkor, amikor az új gazdasági rend mellett az új erkölcsi rend hatalmas, társadalmat alátámasztó pilléreinek kiépítéséről van szó. Mert az új társadalom minden gondolkodójának tisztában kell lennie azzal, hogy

míg az új gazdasági rend okozta változások az ember gazdasági helyzetét alapjában és gyökerében megváltoztatják, addig az ember ösztönös tulajdonságait csak csekély mérvben képesek megváltoztatni, ha az új gazdasági rend kiépítésével parallel a tiszta szellemi és művészi embernevelés új, hatalmas forradalmi akciója a maga legteltesebb szabadságában az új erkölcsi rend mind tökéletesebb megteremtéséről nem gondoskodik.

Az ember erkölcsi nevelésében ugyanis a tudomány és a kulturális ismeretek mély és embertszabadító hatása előtt a művészetek intuitív ereje lesz az, amely a nagy tömegek pszichéjében az állati robotos sors által a lefojtott életakaratot, erkölcsi akaratot kimentí, megtisztítja. És éppen ezért, — tekintve hogy a művészetek nevelési akciója egyrészt a kiváltságosok rendjétől meg nem fertőzött falusi és városi munkarend hatalmas tömegeire, — másrészt a fiatalság, a lélekben még friss és rugalmas szűzi generációra mindjobban és rendszeresebben ki fog terjedni; minden művészi nevelés és művészi intézmények reformját a legradikálisabban még a szellemi, illetve tudományos életben már ezideig is keresztülvitt tisztítómunkánál is radikálisabban a legsürgősebben kell keresztül vinni.

Amíg azonban a gazdasági rendben és tudományos életben a régi rend embereinek felhasználása kellő ellenőrzés mellett, — tekintve azok gyakorlati tudását, hasznos és célszerű is lehet, — addig a művészi élet erkölcsi rendjében, hol az ember igazi

arcának gyötrelmesen nagyszerű munkája folyik, minden félreform vagy művészi kérdés fontosságának félreismerése a jövő társadalmi kialakulásra nézve rendkívül súlyos következményekkel járhat. Mert legyünk tisztában azzal, hogy az erkölcsi rend nélkül egyetlen társadalmi rend

sem állhat meg. És amennyiben az új erkölcsi rendnek legteljesebb művész forradalmi kiépítésére lehetőség nem nyílik, úgy a jövő társadalma is — bár az emberiség érdekében — a társadalmi rendet mégis csak hatalmi eszközökkel lesz kénytelen biztosítani.

~~~~~
Ifjuzenészek csoportja.

Megalakult Az Országos Magyar Zenészsövetség Ifjúsági munkás csoportja. Mindennemű ilyen természetű ügyben a csoport titkári hivatalához kell fordulni, amely hivatalos óráit minden nap este 6—8 óráig tartja az Országos Zeneművészeti Főiskola (Liszt Ferenc-tér) IX. számú termében. A csoportba belépni óhajtók, ha a belépési feltételeknek megfelelnek, belépési nyilatkozatért ugyanide forduljanak.

Ahol az új magyar színészetet csinálják.

Irta: Losonczy Zoltán.

Tarka változatú képek, gyors tempója, egészen új recept szerinti, egészen új munka, folytonos jövés-menés, régi színházi emberek, újak, akik a földből nőttek ki egyszerre, az elfeledettségéből újra visszatérők, kedves, illatos démonok, csapzott, menekült színészek a megszállott vidékről, tengerentuli artisták, tegnapelőtt még divatos írók, tervek, gyönyörű koncepciók, a tenoristától a hegedűhurig minden, ami a muzsikához tartozik; ez és ezernyi más tartozéka a színházi, zenei és artista világnak kergetődzik abban az empire lépcsőcsarnokos házban, a Szemere-utca hat alatt, ahol még nemrég a kereskedelmi és iparkamara székel. A Színházakat Kommunizáló Bizottság dolgozik most ott és teremti egy új világot ugyyszólván hat nap alatt. Mert nemcsak az történt itt, hogy a színházakat kommunizálták, bár egymagában ez sem olyan egyszerű dolog, hanem mindjárt meg is csinálják a magyar színészet történetében az új fejezetet: Pesten, a vidéken, a színpadon, a színészek között, a nézőtéren. S nemcsak a meglévőt formálják át, hanem a levegőben vannak már az új alkotások, a nagy népszínházak, a periferiák új kis színházai s már indulóban a társulatok, amelyek soha színházat nem látott falvakba és hegymögötti tájakra mennek el kulturát vinni.

Ez az új forradalmi apparátus a közoktatásügyi népbiztosság keretébe, Lukács György népbiztos osztályába tartozik. A bizottság, amelynek vezetője Reinitz Béla politikai megbízott, a következő öt osztályra oszlik: 1. A volt állami színházak, vezető Reinitz Béla; 2. drámai színházak, vezető Balázs Béla; operett-színházak és kabarék, vezető Gábor Andor; orfeumok, varieték, cirkuszok, vezető Bálint Lajos; gazdasági ügyek, vezető Maróczy Géza. Gábor Andor helyettese Emőd Tamás, Bálint Vágó Géza, Referensek: Halasy Andor, Kelemen Imre, Zilahy Dezső, ifj. Radó Antal, Lányi Viktor, Bedgyás László, Komjáth Aladár.

A vidéki színházak ügyeit is itt intézik s erre a célra a bizottság mellé tanácsadóul egy öt tagú direktórium alakult, amelynek tagjai: Balassa Jenő, Fodor Oszkár és a vidéki színészek közül: Szegő Elemér, Écsy Emilia és Herczeg Vilmos. A zenei ügyek Reinitz Béla hatáskörébe tartoznak. Végül a hangszerek és húrok dolga is itt intéződik el.

A színházak és a többi nagyobb vállalkozások kommunizálása megtörtént már Budapesten. A vezetők egyelőre mind a helyükön maradtak, de mindenüvé rendelték ki egy-egy gazdasági megbizottat, aki a pénztárat ellenőrzi. A színészek fizetésének rendezése tárgyalás alatt van. A bizottság gondoskodik a szerződés nélküli színészek, artisták és színházi alkalmazottak elhelyezéséről is. Egyrésztük a Budapesten felállítandó új színházaknál kap helyet, nagyobb részüket pedig kis csoportokban a vidéken missziót teljesítő társulatokkal küldik el.

A szerződésnélküliek tömegesen jelentkeznek. Ezek között sokan vannak — különösen nők — akik évek óta nem játszottak. Most ráeszméltek, hogy mindenkinek dolgozni kell és jönnek alkalmazást kérni. A hosszabb idő óta szünetelőket vizsgálat alá veszi egy bizottság, amelynek Bánóczy László az elnöke, a tagjai pedig a kommunizáló bizottság részéről: Reinitz Béla, Balázs Béla, Bálint Lajos és több fővárosi és vidéki színész. Az artisták megvizsgáztatására is alakítanak bizottságot.

A színészek és artisták valamennyien szakszervezeti tagok. A közalkalmazottak kebelében megalakult az országos színész-szindikátus, amelynek külön-külön szakosztálya van a fővárosi, a vidéki színészek, a színházi zenészek és artisták számára. Az egyéb színházi alkalmazottak már régebben szakszervezetbe tömörültek, még pedig — arravaló tekintettel, hogy a legtöbb színházi munkás a faszakmából került ki — a famunkások szakszervezetébe, amelybe még a színházi fodrász is belépett.

Mindezek a kérdések — hol túlbuzgó lelkesedéssel, hol oknélküli idegességgel súlyosbitva az érdekelt tarka táboráról — sok-sok munkát adnak a kommunizálóknak, de azért a munka céltudatosan és kemény erővel halad, s a színművészet műhelyében már kialakulnak a jövő nagy kulturprogramjának vonalai is. Új színházak képei rajzolódnak ki, él a terv, hogy az orfeumok egyrésze is színház legyen, a cirkuszköről sem feledkeznek meg, sőt a varieték programjának bárgyu részét is inkább fizikai mutatványokkal helyettesítik.

S hogy mindezt hamarosan és jól megcsinálják, bizonyos. Mert nem ankéteznek, nem albizottságoznak és nem aktáznak, mint az elsülyedt múltban, hanem cselekednek még ma és holnap már az új alkotásoknak tapsolhatunk.

Testamentum.

Írta: Kondor László.

Ne csókolj lányt, ha csókolni akarsz —
de nézd a szemét, míg könnye nem serked:
mert hályog van a szeretőd szemén.

A poharadból ne idd ki a bort —
de öntözd meg a földet vele:
hogy álmok helyett kenyeret teremjen.

Ha az anyád ölébe bujsz,
érezd a földet: milyen messze és milyen mély
s szökj fel, keresd a gyökereidet.

És döbbenj végre jómagadra ember:
szülj már szemet és rázd meg magadat,
fényt borul és földet vánkosul parancsolj
s embert szerelmül, ne ágyék-virágot.

Embert szerelmül: magadat szerelmül,
ki több lehetsz, mint a magányos isten:
ha ember vagy, ki minden-minden ember
lélegzetén lendül menni, menni.

~~~~~ Dohnányi új operája.

Dohnányi Ernő a következőket mondta munkatársunknak készülő operájáról:

— Az „Éneklő Torony” című operám, amelynek szövegét Hans Heins Ewers írta, ugyszólván készen van már, csak a hangszerelést nem fejeztem még be. Sajnos a háboru alatt szövegírómmal nem érintkezhettem, hogy a nüanszokat megbeszélhettük volna, mert úgy tudom, Ewers a háboru alatt Amerikában tartózkodott. Több változtatást kellene még tennünk, ami azonban csak vele együtt volna lehetséges. Az operát egyébként a drezdai volt királyi operaház fogadta el először előadásra; nincs kizárva azonban, hogy Budapesten, még a drezdai bemutató előtt színre kerül. Bizony, volna még sok simítani való az operán, de most nincs alkalmam dolgozni, mert az időm legnagyobb részét zenésztársaim anyagi megélhetését biztosító szervezkedési munkálatok foglalják le. Mert ez mindennél fontosabb.

Szervezkednek a színészek.

A Színészek Szakszervezete szombaton délelőtt mintegy ezer résztvevő jelenlétében a régi képviselőházban közgyűlést tartott, hogy megválasszák a szakszervezet tizenegy tagu végrehajtó-bizottságát. A gyűlés elnökéül Horváth Jenőt, a Nemzeti Színház tagját választották meg, akinek nagyhatású beszéde után Pajor Rudolf elvtárs a Magyarországi Szociálista Párt titkára mondott hosszas beszédet.

— Nagy átalakuláson kell átmenniök a színészeknek — mondta Pajor elvtárs — bár művészeink eddig is kiválóan szolgálták a művészetet, de közben mégis kénytelenek voltak lealacsonyodni a burzsoázia előtt és így nem követhették szabadon hajlamaikat. Ez meg fog szűnni, amikor a színész nagy tömegeknek játszik, tisztességes fizetésért. A művész lelkesedése szabadon szárnyalhat majd, ha maga előtt olyan közönséget talál, amely megérti törekvését és igazán művészi munkáját.

A gyűlés Pajor elvtárs javaslatára elhatározta, hogy hajlandó közös szervezetet létesíteni a vidéki színészekkel. Pajor elvtárs ismertette még az országos színésszervezet organizációját, majd a végrehajtóbizottsági tagokat választották meg.

A végrehajtó-bizottság tagjai a következők: Kürthy József, Lugosi Béla, Gábor József, Rónai Sándor, Fehér Artur, Magyarai Lajos, Rátkai Márton, Fehér Gyula, Szentiványi Géza, Somlár Zsigmond, Szende Ferenc.

Az Országos Propaganda Bizottság

Eszterházy-utca 30.

Színészeti osztályának közleménye.
Rovatvezető: VÉRTES ELEMÉR.

*Staggione-csoportvezetők.

I. Dr. Varjas Lipót, II. László S. Béla, III. Molnár Gyula, IV. Nagy Jenő, V. Jenőffi Jenő, VI. Dobos Nándor, VII. Dobos Armand, VIII. Korda Sándor, IX. Bombay Gusztáv, X. Gerő Ferenc. XI. Tóvári Antal, XII. Bíró Géza, XIII. Bérczi László, XIV. Laudori Gyula, XV. Fekete Jenő.

*A csoportokba beosztottak névsora a Newyork kávéházban és a hivatalos helyiségben (Eszterházy-utca 30. I. em. 8.) kifüggesztetnek. Felvilágosítások ugyanott nyújthatnak.

*A staggione-kba beosztott elvtársak lakásai el nem requirálhatók. Az erre vonatkozó igazolványok a hivatalos helyiségben beszerezhetők.

Bucsuzó.

A szinpad egyik zugába állva végre elbucsuzhatom a grófoktól, báróktól, kedélyes hercegektől, akiknek más dolguk nem volt, csak hogy örökön kedélyesek maradjanak. A frakkos semmittevőktől, akik két vagy egyértelmű szavakat suttogva szédültek asszonyok karjából más asszonyokéba. A selyemharisnyás szépasszonyoktól, suhogó szoknyás metresszektől, lovaglóruhás kisasszonyoktól. A gazdagok világától. A félvilági élet összevisszaságában termő kicsiny problémáktól. A házi-baráttól. A szereptől. A balga szüztől. A férjtől, aki mindent tud. A háromszögektől és a négyszögektől, a polgári szerelmek unalmas egész geometriájától. Hadd bucsuzzam azoktól az uraktól s a hölgyektől, akikkel egyhangú színházi estéken kerültem össze. Akik suttogtak, szavaltak, ágáltak fenn a szinpadon, szerelmeskedtek, csaltak és csalódtak. Akik üres gesztussal keltek életre és haltak meg. Akik nem, nem érdekeltek engem, nem lettek soha a társaim, nem testesítették meg azt, amiről álmodni szoktam. Akikkel nem törődtem. Akiket egy-két órával a találkozás után elfeledtem aztán. Hadd bucsuzzam tőlük. Bernsteintől, Batailletől, Lavedantól, és a többiektől, akiknek magyar a nevük, de franciábbak és tehetségtelenebbek e tehetségtelen franciáknál. Hadd bucsuzzam az olcsó polgári játékoktól! (És itt zárójelben mondom: e polgári játék nem az, ami-

nek Hebbel Mária Magdolnáját nevezte, nem az ibseni polgári dráma, nem a élet schnitzleri poézise, nem Shaw, nem Strindberg és nem Wedekind. Értsük meg: egy — tisztán elgondolt téma, elgondolt helyzet-adta dilemma, elgondolt körülményektől termett probléma, ami nem az enyém, nem a tiéd, ami senkié sem lehet; ahol az események lefolynak előttem anélkül, hogy én beléjük kapcsolódnék, ami legfőljebb annyira érdekel engem, mint az ujságok napi hireiben a családi drámák, aminek szokatlan levegője kábit, de az én kérdéseimre feleletet nem ad — ez az ami most megszűnik végre. A szinpadok festett és elkülönített világa. Hadd bucsuzzam a *teatraliától*). Egy új kor előtt állunk, amelyben ennek a világnak porba kell dőlnie. A dráma többé nem lehet ekszcentricitások följegyzője, nem urak és parasztok közt lejátszódó történetek megismételője, de emberi dokumentum, amelyben semmi más nem érdekelhet minket, csak az ember. Az, hogy belőlünk termett.

Egy sülyedő világ szimbolumai, ti nagyságos, méltóságos, kegyelmes hölgyek és urak, akiket nem szerettem soha, nem szerethettem, mert idegenek voltak, de akiket, mint a halott generálist, megillet a bucsuztató, hadd bucsuzzam most tőletek. — Agyó! Agyó! És hadd hirdessem utját annak ami jön, mert jönnie kellett, az új, az igazi, az emberi drámának.

K. A.

Felelős szerkesztő: KARDOS ISTVÁN.	Segédszerkesztők: BALOG SÁNDOR és SEBŐK SÁNDOR
Szerkesztőség: VII., Dohány-utca 68. Tel. József 30-62.	Kiadóhivatal: VI., Vasvári Pál-utca 9. Telefon 169-76.
Szerkesztőségi órák délután 3—5-ig. A felelős szerkesztő szerdán és szombaton fogad.	Előfizetési ár: Egy negyedévre — — — — 14.40 K Egy félévre — — — — 28.80 K

Tempo Moderato

Parasztánc: Merika P. Salumbol.

Handwritten musical score for "Parasztánc" by Merika P. Salumbol. The score is written on five systems of staves. The first system includes a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The notation is dense, featuring many beamed sixteenth and thirty-second notes, suggesting a fast tempo. There are various musical markings such as "pp" (pianissimo) and "f" (forte). The second system has a large, stylized "P" or "C" marking above it. The third system continues the dense notation. The fourth system also features "pp" and "f" markings. The fifth system is partially obscured by handwritten text at the bottom of the page.

Budapest 1919 IV. 9.

Prima Műve

Sternberg

és kir
udvari hangszergyár.

Zongorák és pianinók

adás vétele, javítása, bece-
relése és bérletbe
költöztetése

Budapest, VII., Rákóczi-út 60.
Zongoratermekben.

Meglepi

„Etophon“

tökéletesen eredeti hű művészi előadása.

Ár a k 180 k o r o n á t ó l .

Óriási művészprogram!

STERNBERG

ZENEPALOTA
gramofon-osztálya

VII., Rákóczi-út 60. sz.

GRADÓ kávéház

ARÉNA-UT 17.

Esténként TOLL KÁROLY
hirneves cigányprimás teljes
zenekarával hangversenyez.

Sportemberek
találkozó helye.
Külön termék.